॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥ द्वितीयः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः ॥

प्रजापतिः प्रजा असृजत ताः सृष्टा इन्द्राग्नी अपागूहताꣳ सोऽचायत्प्रजापतिरिन्द्राग्नी वै मे प्रजा अपाघुक्षतामिति स एतमैन्द्राग्नमेकादशकपालमपश्यत्तन्निरवपत्तावस्मै प्रजाः प्रासाधयतामिन्द्राग्नी वा एतस्य प्रजामपगूहतो योऽलं प्रजायै सन्प्रजां न विन्दत ऐन्द्राग्नमेकादशकपालन्निर्वपेत्प्रजाकाम इन्द्राग्नी (१)

एव स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवास्मै प्रजां प्रसाधयतो विन्दते प्रजामैन्द्राग्नमेकादशकपालन्निर्वपेथ्स्पर्द्धमानः क्षेत्रे वा सजातेषु वेन्द्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोपधावति ताभ्यामेवेन्द्रियं वीर्यं भ्रातृव्यस्य वृङ्क्ते वि पाप्मना भ्रातृव्येण जयतेऽप वा एतस्मादिन्द्रियं वीर्यं क्रामति यः संङ्ग्राममुपप्रयात्यैन्द्राग्नमेकादशकपालन्निः (२)

वपेथ्सङ्ग्राममुपप्रयास्यन्निन्द्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोप-

धावति तावेवास्मिन्निन्द्रियं वीर्यं धत्तः सहेन्द्रियेण वीर्येणोपप्रयाति जयति तꣳ संङ्ग्रामं वि वा एष इन्द्रियेण वीर्येणर्द्धते यः संङ्ग्रामञ्जयत्यैन्द्राग्नमेकादश-कपालन्निर्वपेथ्सङ्ग्रामञ्जित्वेन्द्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोप-धावति तावेवास्मिन्निन्द्रियं वीर्यम्" (३)

धत्तो नेन्द्रियेण वीर्येण व्यृध्द्यतेऽप वा एतस्मादिन्द्रियं वीर्यङ्क्रामति य एतं जनतामैन्द्राग्नमेकादशकपालन्निर्वपेज्जनतामे एव स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवास्मिन्निन्द्रियं वीर्यं धत्तः सहेन्द्रियेण वीर्येण जनतामेति पौष्णं चरुमनुनिर्वपेत्पूषा वा इन्द्रियस्य वीर्यस्यानुप्रदाता पूषणमेव (४)

स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मा इन्द्रियं वीर्यमनु प्रयच्छति क्षेत्रपत्यं चरुं निर्वपेज्जनतामागत्येयं वै क्षेत्रस्य पतिरस्यामेव प्रतितिष्ठत्यैन्द्राग्नमेकादशकपालमुपरिष्टान्निर्वपेदस प्रतिष्ठायैन्द्रियं वीर्यमुपरिष्टादात्मन्धत्ते॥॥ (५)

प्रजाकाम इन्द्राग्नी उपप्रयात्यैन्द्राग्नमेकादशकपालन्निर्वीर्यं पूषणमेवैकान्नचत्वारिꣳशच्च॥1॥॥[१]

अग्नये पथिकृते पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेद्यो दर्शपूर्णमासयाजी सन्नमावास्याँ वा पौर्णमासीं वाऽतिपादयेत्पथो वा एषोऽध्वपथेनैति यो दर्शपूर्णमासयाजी सन्नमावास्याँ वा पौर्णमासीं वाऽतिपादयत्यग्निमेव पथिकृतꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनमपथात्पन्थामपि नयत्यनड्वान्दक्षिणा वही ह्येष समृद्ध्या अग्नये व्रतपतये (६)

पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेद्य आहिताग्निः सन्नव्रत्यमिव चरेदग्निमेव व्रतपतिꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनव्व्रँतमालभयति व्रत्यो भवत्यग्नये रक्षोघ्ने पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेद्यꣳ रक्षाꣳसि सचेरन्नग्निमेव रक्षोहणꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्माद्रक्षाꣳस्यपहन्ति निशितायान्निर्वपेत् (७)

निशितायाꣳ हि रक्षाꣳसि प्रेरते सम्प्रेणान्येवैनानि हन्ति परिश्रिते याजयेद्रक्षसामनन्ववचाराय रक्षोघ्नीयाँज्यानुवाक्ये भवतो रक्षसाꣳ स्तृत्या अग्नये रुद्रवते पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेदभिचरन्नेषा वा अस्य घोरा तनूर्यद्रुद्रस्तस्मा एवैनमावृश्चति ताजगार्तिमार्च्छत्यग्नये

सुरभिमते पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेद्यस्य गावो वा पुरुषाः (८)

वा प्रमीयेरन् यो वा बिभीयादेषा वा अस्य भेषज्या तनूर्यथ्सुरभिमती तयैवास्मै भेषजङ्करोति सुरभिमते भवति पूतीगन्धस्यापहत्या अग्नये क्षामवते पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेथ्सङ्ग्रामे सं यत्ते भागधेयेनैवैनꣳ शमयित्वा परानभि निर्दिशति यमवरेषां विद्ध्यन्ति जीवति स यं परेषां प्र स मीयते जयति तꣳ सङ्ग्रामम् (९)

अभि वा एष एतानुच्यति येषां पूर्वापरा अन्वञ्चः प्रमीयन्ते पुरुषाहुतिर्ह्यस्य प्रियतमाऽग्नये क्षामवते पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेद्भागधेयेनैवैनꣳ शमयति नैषां पुरा-ऽऽयुषोऽपरः प्रमीयतेऽभि वा एष एतस्य गृहानुच्यति यस्य गृहान्दहत्यग्नये क्षामवते पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेद्भागधेयेनैवैन शमयति नास्यापरङ्गृहान्दहति॥ (१०)

व्रतपतये निशितायान्निर्वपेत्पुरुषाः सङ्ग्रामन्न चत्वारि च॥ [२]

अग्नये कामाय पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेद्यङ्कामो

नोप॒नमे॑द॒ग्निमे॒व काम॒ꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑ धावति॒ स ए॒वैन॒ङ्कामे॑न॒ समर्द्धय॒त्युपै॑न॒ङ्कामो॑ नमत्य॒ग्नये॒ यवि॑ष्ठाय पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पाल॒न्निर्व॑पे॒थ्स्पर्द्धमा॑नः॒ क्षेत्रे॑ वा सजा॒तेषु॑ वा॒ऽग्निमे॒व यवि॑ष्ठꣳ॒ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ तेनै॒वेन्द्रि॒यं वी॒र्यं॑ भ्रातृ॑व्यस्य (११)

यु॒व॒ते॒ वि पा॒प्मना॒ भ्रातृ॑व्येण जयते॒ऽग्नये॒ यवि॑ष्ठाय पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पाल॒न्निर्व॑पेदभिच॒र्यमा॑णो॒ऽग्निमे॒व यवि॑ष्ठꣳ॒ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स ए॒वास्मा॒द्रक्षा॑ꣳसि यवयति॒ नैन॑मभि॒चर॑न्थ्स्तृणुते॒ऽग्नय॒ आयु॑ष्मते पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पाल॒न्निर्व॑पे॒द्य॒ का॒मये॑त॒ सर्व॒मायु॑रिया॒मित्य॒ग्निमे॒वायु॑ष्मन्त॒ꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स ए॒वास्मिन्न्॑ (१२)

आयु॑र्दधाति॒ सर्व॒मायु॑रेत्य॒ग्नये॑ जा॒तवे॑दसे पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पाल॒ऽग्निमे॒व जा॒तवे॑दस॒ꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स ए॒वैनं॒ भूति॑ङ्गमयति॒ भव॑त्ये॒वाग्नये॒ रुक्म॑ते पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पाल॒न्निर्व॑पे॒द्रुक्म॑ऽग्निमे॒व रुक्म॑न्त॒ꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स ए॒वास्मि॒न्नुच॑न्दधाति॒ रोच॑त ए॒वाग्नये॒ तेज॑स्वते पुरो॒डाशम्॑ (१३)

अ॒ष्टाक॑पाल॒न्निर्व॑पे॒त्तेज॑स्कामो॒ऽग्निमे॒व तेज॑स्वन्त॒ꣳ स्वेन॑

भागधेयेनोपधावति स एवास्मिन्तेजो दधाति तेजस्व्येव भवत्यग्नये साहन्त्याय पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेथ्सीक्षमाणो-ऽग्निमेव साहन्त्यꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति तेनैव सहते यꣳ सीक्षते॥ (१४)

भ्रातृव्यस्यास्मिन्तेजस्वते पुरोडाशमष्टात्रिꣳशच्च॥ [३]

अग्नयेऽन्नवते पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेद्यः कामयेतान्नवान्थ्स स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनमन्नवन्तङ्करोत्यन्नवानेव भवत्यग्नयेँऽन्नादाय पुरोडाशमष्टाकपाल न्निर्वपेद्यः कामयेतान्नादः स्यामित्यग्निमेवान्नादꣳ स्वेन भागधेयेनोप-धावति स एवैनमन्नादङ्करोत्यन्नादः (१५)

एव भवत्यग्नयेऽन्नपतये पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेद्यः कामयेतान्नपतिः स्यामित्यग्निमेवान्नपतिꣳ स्वेन भागधेयेनोप-धावति स एवैनमन्नपतिङ्करोत्यन्नपतिरेव भवत्यग्नये पवमानाय पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेदग्नये पावकायाग्नये शुचये ज्योगामयावी यदग्नये पवमानाय निर्वपति प्राणमेवास्मिन्तेन दधाति यदग्नयेँ (१६)

पावकाय वाचमेवास्मिन्तेन दधाति यदग्नये शुचय

आयु॑रे॒वास्मि॒न्तेन॑ दधात्यु॒त यदी॒तासु॒र्भव॑ति॒ जीव॑त्ये॒वैताम॒ेव निर्व॑पे॒च्चक्षु॑ष्कामो॒ यद॒ग्नये॒ पव॑मानाय नि॒र्वप॑ति प्रा॒णमे॒वास्मि॒न्तेन॑ दधाति॒ यद॒ग्नये॑ पाव॒काय॒ वाच॑मे॒वास्मि॒न्तेन॑ दधाति॒ यद॒ग्नये॒ शुच॑ये॒ चक्षु॑रे॒वास्मि॒न्तेन॑ दधाति (१७)

उ॒त यद्य॒न्धो भव॑ति॒ प्रैव प॑श्यत्य॒ग्नये॑ पु॒त्रव॑ते पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पाल॒न्निर्व॑पे॒दिन्द्रा॑य पु॒त्रिणे॑ पुरो॒डाश॒मेका॑दशकपा प्र॒जाका॑मो॒ऽग्निरे॒वास्मै॑ प्र॒जां प्र॑ज॒नय॑ति वृ॒द्धामिन्द्रः॑ प्रय॑च्छत्य॒ग्नये॒ रस॑वतेऽजक्षी॒रे च॒रुं निर्व॑पे॒द्यः का॒मये॑त॒ रस॑वान्थ्स्या॒मित्य॒ग्निमे॒व रस॑वन्त॒ꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स ए॒वैन॒ꣳ रस॑वन्तङ्करोति (१८)

रस॑वाने॒व भ॑वत्यजक्षी॒रे भ॑वत्याग्ने॒यी वा ए॒षा यद॒जा सा॒क्षादे॒व रस॒मव॑रुन्धे॒ऽग्नये॒ वसु॑मते पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पाल॒न्निर्व॑पे॒द्य का॒मये॑त॒ वसु॑मान्थ्स्या॒मित्य॒ग्निमे॒व वसु॑मन्त॒ꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑ धावति॒ स ए॒वैनं॒ वसु॑मन्तङ्करोति॒ वसु॑माने॒व भ॑वत्य॒ग्नये॑ वाज॒सृते॑ पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पाल॒न्निर्व॑पेथ्सङ्ग्रा॒मे सं य॑त्ते॒ वाजम्॑ (१९)

वा ए॒ष सि॑सीर्षति॒ यः स॑ङ्ग्रा॒मञ्जिगी॑षत्य॒ग्निः

खलु वै देवानाँ वाजसृदग्निमेव वाजसृतꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति धावति वाजꣳ हन्ति वृत्रञ्जयति तꣳ सङ्ग्राममथो अग्निरिव न प्रतिधृषे भवत्यग्नयेऽग्निवते पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेद्यस्याग्नावग्निमभ्युद्धरेयुर्निर्दिष्टभागो वा एतयोरन्योऽनिर्दिष्टभागोऽन्यस्तौ सम्भवन्तौ यजमानम् (२०

अभिसम्भवतः स ईश्वर आर्तिमार्तोर्यदग्नयेऽग्निवते निर्वपति भागधेयेनैवैनौ शमयति नार्तिमार्छति यजमानोऽग्नये ज्योतिष्मते पुरोडाशमष्टाकपालन्निर्वपेद्यस्याग्निरुद्धृतोऽहुतेऽग्निहोत्र उद्वायेदपर आदीप्यानूद्धृत्य इत्याहुस्तत्तथा न कार्यं यद्भागधेयमभि पूर्व उद्ध्रियते किमपरोऽभ्युत् (२१)

ह्रियेतेति तान्येवावक्षाणानि सन्निधाय मन्थेदितः प्रथमञ्जज्ञे अग्निः स्वाद्योनेरधि जातवेदाः। स गायत्रिया त्रिष्टुभा जगत्या देवेभ्यो हव्यं वहतु प्रजानन्निति छन्दोभिरेवैनꣳ स्वाद्योनेः प्रजनयत्येष वाव सोऽग्निरित्याहुर्ज्योतिस्त्वा अस्य परापतितमिति यदग्नये ज्योतिष्मते निर्वपति यदेवास्य ज्योतिः परापतितन्तदेवावरुन्धे।

करोत्यन्नादो दधाति यदग्नये शुचये चक्षुरेवास्मिन्तेन दधाति करोति वाजं यजमानमुदेवास्य

षट्ं॥ [४]

वै॒श्वा॒न॒रन्द्वाद॑शकपाल॒न्निर्व॑पेद्वारु॒णं च॒रुन्द॑धि॒क्राव्ण॑े च॒रुम॑भिश॒स्यमा॑नो॒ यद्वै॑श्वान॒रो द्वाद॑शकपालो॒ भव॑ति संवथ्स॒रो वा अ॒ग्निर्वै॑श्वान॒रः सं॑ वथ्स॒रेणै॒वैनꣳ॑ स्वदय॒त्यप॑ पा॒पं वर्णꣳ॑ हते वारु॒णेनै॒वैनं॑ वरुणपा॒शान्मु॑ञ्चति दधि॒क्राव्णा॑ पुनाति॒ हिर॑ण्य॒न्दक्षि॑णा प॒वित्रं॒ वै हिर॑ण्यं पु॒नात्ये॒वैन॑मा॒द्यम॒स्यान्नं॑ भवत्ये॒तामे॒व निर्व॑पेत्प्र॒जाका॑मः संवथ्स॒रः (२३)

वा ए॒तस्याशा॑न्तो॒ योनिं॑ प्र॒जायै॑ पशू॒नान्निर्द॑हति॒ योऽलं॑ प्र॒जाये॒ सन्प्र॒जां न वि॒न्दते॒ यद्वै॑श्वान॒रो द्वाद॑शकपालो॒ भव॑ति संवथ्स॒रो वा अ॒ग्निर्वै॑श्वान॒रः सं॑ वथ्स॒रमे॒व भा॑ग॒धेये॑न शमयति॒ सो॑ऽस्मै शा॒न्तः स्वाद्योनेः॑ प्र॒जां प्रज॑नयति वारु॒णेनै॒वैनं॑ वरुणपा॒शान्मु॑ञ्चति दधि॒क्राव्णा॑ पुनाति॒ हिर॑ण्य॒न्दक्षि॑णा प॒वित्रं॒ वै हिर॑ण्यं पु॒नात्ये॒वैनम्॑ (२४)

वि॒न्दते॑ प्र॒जां वै॑श्वान॒रन्द्वाद॑शकपालं॒ निर्व॑पेत्पु॒त्रे जा॒ते यद॒ष्टाक॑पालो॒ भव॑ति गायत्रि॒यैवैनं॑ ब्रह्मवर्च॒सेन॑ पुनाति॒ यन्नव॑कपालस्त्रि॒वृतै॒वास्मि॒न्तेजो॑ दधाति॒ यद्दश॑कपालो

विराजैवास्मिन्नन्नाद्यन्दधाति यदेकादशकपालस्त्रिष्टुभैवास्मिन्निन्द्रियं दधाति यद्द्वादशकपालो जगत्यैवास्मिन्पशून्दधाति यस्मिञ्ज्ञात एतामिष्टिन्निर्वपति पूतः (२५)

एव तेजस्व्यन्नाद इन्द्रियावी पशुमान्भवत्यव वा एष सुवर्गाल्लोकाच्छिद्यते यो दर्शपूर्णमासयाजी सन्नमावास्याँ वा पौर्णमासीं वाऽतिपादयति सुवर्गाय हि लोकाय दर्शपूर्णमासाविज्येते वैश्वानरन्द्वादशकपालन्निर्वपेदमावास्याँ वा पौर्णमासीं वाऽतिपाद्य संवथ्सरो वा अग्निर्वैश्वानरः सं वथ्सरमेव प्रीणात्यथो संवथ्सरमेवास्मा उपदधाति सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै (२६)

अथो देवता एवान्वारभ्य सुवर्गल्लोँकमेति वीरहा वा एष देवानां योऽग्निमुद्वासयते न वा एतस्य ब्राह्मणा ऋतायवः पुराऽन्नमक्षन्नाग्नेयमष्टाकपालन्निर्वपेद्वैश्वानरन्द्वादशकपालमग्निमु यदष्टाकपालो भवत्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्रोँऽग्निर्यावानेवाग्निस्तर आतिथ्यङ्करोत्यथो यथा जनं यतेऽवसङ्करोति तादृक् (२७)

एव तद्द्वादशकपालो वैश्वानरो भवति द्वादश मासाः संवथ्सरः सं वथ्सरः खलु वा अग्नेर्योनिः स्वामेवैनं

योनिङ्गमयत्याद्यमस्यान्न भवति वैश्वानरन्द्वादशकपालन्निर्वपेन्मा
सप्तकपालङ्ग्रामकाम आहवनीये वैश्वानरमधिश्रयति
गार्हपत्ये मारुतं पापवस्यसस्य विधृत्यै द्वादशकपालो
वैश्वानरो भवति द्वादश मासाः संवथ्सरः सं वथ्सरेणैवास्मै
सजाताꣳश्च्यावयति मारुतो भवति (२८)

मरुतो वै देवानां विशो देवविशेनैवास्मै मनुष्यविशमवरुन्धे
सप्तकपालो भवति सप्तगणा वै मरुतो गणश एवास्मै
सजातानवरुन्धेऽनूच्यमान आसादयति विशमेवास्मा
अनुवर्त्मानङ्करोति॥ (२९)

प्रजाकामः संवथ्सरः पुनात्येवैनं पूतः समष्ट्यै तादृङ्मारुतो भवत्येकान्नत्रिꣳशच्च॥—[५]

आदित्यं चरुं निर्वपेथ्सङ्ग्राममुपप्रयास्यन्नियं वा
अदितिरस्यामेव पूर्वे प्रतितिष्ठन्ति वैश्वानरन्द्वादशकपालन्निर्वपेद्
सं वथ्सरो वा अग्निर्वैश्वानरः सं वथ्सरः खलु वै
देवानामायतनमेतस्माद्वा आयतनाद्देवा असुरानजयन्
यद्वैश्वानरन्द्वादशकपालन्निर्वपति देवानामेवायतने यतते
जयति तꣳ सङ्ग्राममेतस्मिन्वा एतौ मृजाते (३०)

यो विद्विषाणयोरन्नमत्ति वैश्वानरन्द्वादशकपालन्निर्वपेद्विद्विषा
सं वथ्सरो वा अग्निर्वैश्वानरः सं वथ्सरस्वदितमेवात्ति
नास्मिन्मृजाते संवथ्सराय वा एतौ समंमाते यौ
संममाते तयोर्यः पूर्वोऽभिद्रुह्यति तं वरुणो गृह्णाति
वैश्वानरन्द्वादशकपालन्निर्वपेथ्सममानयोः पूर्वोऽभिद्रुह्य
संवथ्सरो वा अग्निर्वैश्वानरः सं वथ्सरमेवास्वा
निर्वरुणम् (३१)

परस्तादभिद्रुह्यति नैनं वरुणो गृह्णात्याव्यं वा एष
प्रतिगृह्णाति योऽविं प्रतिगृह्णाति वैश्वानरन्द्वादशकपालन्निर्वपेदविं
प्रतिगृह्य संवथ्सरो वा अग्निर्वैश्वानरः सं वथ्सरस्वदितामेव
प्रतिगृह्णाति नाव्यं प्रतिगृह्णात्यात्मनो वा एष मात्रामाप्नोति य
उभयादत्प्रतिगृह्णात्यश्वं वा पुरुषं वा वैश्वानरन्द्वादशकपालन्निर्वपे

प्रतिगृह्य संवथ्सरो वा अग्निर्वैश्वानरः सं वथ्सरस्वदितमेव
प्रतिगृह्णाति नात्मनो मात्रामाप्नोति वैश्वानरन्द्वादशकपालन्निर्वपेथ
वथ्सरो वा अग्निर्वैश्वानरो यदा खलु वै सं वथ्सरञ्जनतायाश्चरत्य
स धनार्घो भवति यद्वैश्वानरन्द्वादशकपालन्निर्वपति

संवथ्स॒रसा॑तामे॒व स॒निम॒भि प्रच्य॑वते॒ दान॑कामा अस्मै प्र॒जा भ॑वन्ति॒ यो वै सं॑ वथ्स॒रम् (३३)

प्र॒युज्य॒ न वि॑मु॒ञ्चत्य॑प्रतिष्ठा॒नो वै स भ॑वत्ये॒तमे॒व वै॑श्वान॒रं पुन॑रा॒गत्य॒ निर्व॑पे॒द्यमे॒व प्र॑यु॒ङ्क्ते तं भा॑ग॒धेये॑न॒ विमु॑ञ्चति॒ प्रति॑ष्ठित्यै॒ यया॒ रज्ज्वा॑त्त॒माङ्गामा॒जेत्तां भ्रातृ॑व्याय॒ प्रहि॑णुया॒न्निर्ऋ॑तिमे॒वास्मै॒ प्रहि॑णोति॥ (३४)

-[६]नि॒र्व॒रु॒णं व॑पेदुभ॒याद॒द्यो वै सं॑ वथ्स॒रꣳ षड्वि॑ꣳशच्च।]

ऐ॒न्द्रं च॒रुं निर्व॑पेत्प॒शुका॑म ऐ॒न्द्रा वै प॒शव॒ इन्द्र॑मे॒व स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स ए॒वास्मै॑ प॒शून्प्रय॑च्छति पशु॒मानेव भ॑वति च॒रुर्भ॑वति॒ स्वादे॒वास्मै॒ योनेः॑ प॒शून्प्रज॑नय॒तीन्द्रा॑येन्द्रि॒याव॑ते पुरो॒डाश॒मेका॑दशकपाल॒न्निर्व॑पेत्प॒ इन्द्रि॒यं वै प॒शव॒ इन्द्र॑मे॒वेन्द्रि॒याव॑न्तꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑ धावति॒ सः (३५)

ए॒वास्मा॑ इन्द्रि॒यं प॒शून्प्रय॑च्छति पशु॒मानेव भ॑व॒तीन्द्रा॑य घ॒र्मव॑ते पुरो॒डाश॒मेका॑दशकपाल॒न्निर्व॑पेद्ब्रह्मवर्च॒सका॑मो ब्रह्मवर्च॒सं वै घ॒र्म इन्द्र॑मे॒व घ॒र्मव॑न्तꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑-

धावति स एवास्मिन्ब्रह्मवर्चसन्दधाति ब्रह्मवर्चस्येव भवतीन्द्रायार्कवते पुरोडाशमेकादशकपालन्निर्वपेदन्नकामोऽर्को वै देवानामन्नमिन्द्रमेवार्कवन्तꣳ स्वेन भागधेयेन (३६)

उपधावति स एवास्मा अन्नं प्रयच्छत्यन्नाद एव भवतीन्द्राय घर्मवते पुरोडाशमेकादशकपालन्निर्वपेदिन्द्रायेन्द्रियावत इन्द्रायार्कवते भूतिकामो यदिन्द्राय घर्मवते निर्वपति शिर एवास्य तेन करोति यदिन्द्रायेन्द्रियावत आत्मानमेवास्य तेन करोति यदिन्द्रायार्कवते भूत एवान्नाद्ये प्रतितिष्ठति भवत्येवेन्द्राय (३७)

अꣳहोमुचे पुरोडाशमेकादशकपालन्निर्वपेद्यः पाप्मना गृहीतः स्यात्पाप्मा वा अꣳह इन्द्रमेवाꣳहोमुचꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनं पाप्मनोऽꣳहसो मुञ्चतीन्द्राय वैमृधाय पुरोडाशमेकादशकपालन्निर्वपेद्यं मृधोऽभि प्रवेपेरन्राष्ट्राणि वाऽभिसमियुरिन्द्रमेव वैमृधꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मान्मृधः (३८)

अपहन्तीन्द्राय त्रात्रे पुरोडाशमेकादशकपालन्निर्वपेद्बद्धो वा परियत्तो वेन्द्रमेव त्रातारꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति स

एवैनंत्रायत इन्द्रायार्कश्वमेधवंते पुरोडाशमेकादशकपालन्निर्वपेद्य
महायज्ञो नोपनमेदेते वै महायज्ञस्यान्त्ये तनू यदर्काश्वमेधाविन्द्रं
स्वेनं भागधेयेनोपधावति स एवास्मा अन्ततो
महायज्ञञ्च्यावयत्युपैनं महायज्ञो नमति॥ (३९)

इन्द्रियावंन्तꣳ स्वेनं भागधेयेनोपधावति सौऽर्कवंन्तꣳ स्वेनं भागधेयेनैवेन्द्रायास्मान्मृधौऽस्मै
सप्त च।7।॥ [७]

इन्द्रायान्वृजवे पुरोडाशमेकादशकपालन्निर्वपेद्ग्रामकाम
इन्द्रमेवान्वृजुꣳ स्वेनं भागधेयेनोप धावति स एवास्मै
सजातानन्कान्करोति ग्राम्येव भवतीन्द्राण्यै चरुं निर्वपेद्यस्य
सेनाऽसꣳशितेव स्यादिन्द्राणी वै सेनायै देवतेन्द्राणीमेव
स्वेनं भागधेयेनोपधावति सैवास्य सेनाꣳ सꣳश्यति
बल्बजानपि (४०)

इध्मे सन्नह्येद्गौर्यत्राधिष्कन्ना न्यमेहत्ततो बल्बजा
उदतिष्ठन्गवामेवैनं न्यायमपिनीय गा वेदयतीन्द्राय मन्युमते
मनस्वते पुरोडाशमेकादशकपालन्निर्वपेथ्सङ्ग्रामे सं यत्त
इन्द्रियेण वै मन्युना मनसा सङ्ग्रामञ्जयतीन्द्रमेव मन्युमन्तं
मनस्वन्तꣳ स्वेनं भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्निन्द्रियं

म॒न्युं मनो॑ दधाति॒ जय॑ति॒ तम् (४१)

स॒ङ्ग्रा॒ममे॒तामे॒व निर्व॑पे॒द्यो ह॒तम॑नाः स्व॒यं पा॑प इव॒ स्यादे॒तानि॒ हि वा ए॒तस्मा॒दप॑क्रान्ता॒न्यथै॒ष ह॒तम॑नाः स्व॒यं पा॑प॒ इन्द्र॑मे॒व म॑न्यु॒मन्तं॒ मन॑स्वन्त॒ꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स ए॒वास्मि॑न्निन्द्रि॒यं म॒न्युं मनो॑ दधाति॒ न ह॒तम॑नाः स्व॒यं पा॑पो भव॒तीन्द्रा॑य दा॒त्रे पु॑रो॒डाश॒मेका॑दशकपाल॒न्निर्व॑पे॒द्यः का॒मये॑त॒ दान॑कामा मे प्र॒जाः स्यु॑ः (४२)

इतीन्द्र॑मे॒व दा॒तार॒ꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स ए॒वास्मै॒ दान॑कामाः प्र॒जाः क॑रोति॒ दान॑कामा अस्मै प्र॒जा भ॑व॒न्तीन्द्रा॑य प्रदा॒त्रे पु॑रो॒डाश॒मेका॑दशकपाल॒न्निर्व॑पे॒द्यस्मै॒ प्रत्त॑मिव॒ सन्न प्र॑दी॒येतेन्द्र॑मे॒व प्र॑दा॒तार॒ꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स ए॒वास्मै॒ प्रदा॑पय॒तीन्द्रा॑य सु॒त्राम्णे॑ पुरो॒डाश॒मेका॑दशकपाल॒न्निर्व॑पे॒दप॑रुद्धो वा (४३)

अ॒प॒रु॒द्ध्यमा॑नो॒ वेन्द्र॑मे॒व सु॒त्रामा॑ण॒ꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑-धावति॒ स ए॒वैन॑न्त्रायतेऽनपरु॒द्ध्यो भ॑व॒तीन्द्रो॒ वै स॒दृङ् दे॒वता॑भिरासी॒थ्स न व्या॒वृत॑मगच्छ॒थ्स प्र॒जाप॑ति॒मुपा॑धाव॒त्तस्मा॑ ए॒तमै॒न्द्रमेका॑दशकपाल॒न्निर॑वप॒त्तेनै॒वास्मि॑न्निन्द्रि॒य म॑दधा॒च्छक्क॑री

याज्यानुवाक्ये अकरोद्वज्रो वै शक्करी स एनं वज्रो भूत्या ऐन्ध (४४)

सोऽभवथ्सोऽबिभेद्भूतः प्र मा धक्ष्यतीति स प्रजापतिं पुनरुपाधावथ्स प्रजापतिः शक्कर्या अधि रेवतीन्निरमिमीत शान्त्या अप्रदाहाय योऽलङ्श्रियै सन्थ्सदृङ्ख्समानैः स्यात्तस्मा एतमैन्द्रमेकादशकपालन्निर्वपेदिन्द्रमेव स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मिन्निन्द्रियन्दधाति रेवतीं पुरोनुवाक्यां भवति शान्त्या अप्रदाहाय शक्करी याज्या वज्रो वै शक्करी स एनं वज्रो भूत्या इन्धे भवत्येव॥ (४५)

अपि तङ् स्युर्वैन्ध भवति चतुर्दश च॥ [८]

आग्नावैष्णवमेकादकपालन्निर्वपेदभिचरन्थ्सरस्वत्याज्यभागा स्याद्बार्हस्पत्यश्चरुर्यदाग्नावैष्णव एकादशकपालो भवत्यग्निः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताभिश्चैवैनं यज्ञेन चाभिचरति सरस्वत्याज्यभागा भवति वाग्वै सरस्वती वाचैवैनमभिचरति बार्हस्पत्यश्चरुर्भवति ब्रह्म वै देवानां बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवैनमभिचरति (४६)

प्रति वै परस्तादभिचरन्तमभिचरन्ति द्वेद्वे पुरोनुवाक्ये

कुर्यादतिप्रयुक्त्या एतयैव यजेताभिचर्यमाणो देवताभिरेव देवताः प्रतिचरति यज्ञेन यज्ञं वाचा वाचं ब्रह्मणा ब्रह्म स देवताश्चैव यज्ञं च मध्यतो व्यवसर्पति तस्य न कुतश्चनोपाव्याधो भवति नैनमभिचरन्स्तृणुत आग्नावैष्णवमेकादशकपालन्निर्वपेद्यं यज्ञो न (४७)

उपनमेदग्निः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञोऽग्निश्चैव विष्णुं च स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवास्मै यज्ञं प्रयच्छत उपैनं यज्ञो नमत्याग्नावैष्णवं घृते चरुं निर्वपेच्चक्षुष्कामोऽग्नेर्वै चक्षुषा मनुष्या वि पश्यन्ति यज्ञस्य देवा अग्निश्चैव विष्णुं च स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेव (४८)

अस्मिञ्चक्षुर्धत्तश्चक्षुष्मानेव भवति धेन्वै वा एतद्रेतो यदाज्यमनडुहस्तण्डुला मिथुनादेवास्मै चक्षुः प्रजनयति घृते भवति तेजो वै घृतन्तेजश्चक्षुस्तेजसैवास्मै तेजश्चक्षुरवरुन्ध इन्द्रियं वै वीर्यं वृङ्क्ते भ्रातृव्यो यजमानो-ऽयजमानस्याद्धुरकल्पां प्रति निर्वपेद्भ्रातृव्ये यजमाने नास्यैन्द्रियम् (४९)

वीर्यं वृङ्क्ते पुरा वाचः प्रवदितोर्निर्वपेद्यावत्येव

वाक्तामप्रोदितां भ्रातृव्यस्य वृङ्क्ते तामस्य वाचं प्रवदन्तीमन्या वाचोऽनु प्रवदन्ति ता इन्द्रियं वीर्यं यजमाने दधत्याग्नावैष्णवमष्ट सवनस्याकाले सरस्वत्याज्यभागा स्याद्बार्हस्पत्यश्चरुर्यदष्टाक भवत्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्रं प्रातः सवनं प्रातः सवनमेव तेनाप्नोति (५०)

आग्नावैष्णवमेकादशकपालन्निर्वपेन्माध्यन्दिनस्य सवनस्याकाले सरस्वत्याज्यभागा स्याद्बार्हस्पत्यश्चरुर्यदेकादश भवत्येकादशाक्षरा त्रिष्टुप्त्रैष्टुभं माध्यन्दिनꣳ सवनं माध्यन्दिनमेव सवनन्तेनाप्नोत्याग्नावैष्णवन्द्वादशकपालन्निर्वपेत्तृत सरस्वत्याज्यभागा स्याद्बार्हस्पत्यश्चरुर्यद्द्वादशकपालो भवति द्वादशाक्षरा जगती जागतन्तृतीयसवनन्तृतीयसवनमेव तेनाप्नोति देवताभिरेव देवताः (५१)

प्रतिचरति यज्ञेन यज्ञं वाचा वाचं ब्रह्मणा ब्रह्म कपालैरेव छन्दाꣳस्याप्नोति पुरोडाशैः सवनानि मैत्रावरुणमेककपालन्निर्वपेद्वशायै काले यैवासौ भ्रातृव्यस्य वशाऽनूबन्ध्या सो एवैषैतस्यैककपालो भवति नहि कपालैः पशुमर्हत्याप्तुम्॥ (५२)

ब्रह्मणैवैनमभिचरति यज्ञो न तावेवास्यैन्द्रियमाप्नोति देवताः सप्तत्रिꣳशच्च।9।॥——[९]

असावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छन्तस्मा एतꣳ सोमारौद्रं चरुं निरवपन्तेनैवास्मिन्नुचमदधुर्यो ब्रह्मवर्चसकामः स्यात्तस्मा एतꣳ सोमारौद्रं चरुं निर्वपेथ्सोमश्चैव रुद्रं च स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवास्मिन्ब्रह्मवर्चसन्धत्तो ब्रह्मवर्चस्येव भवति तिष्यापूर्णमासे निर्वपेद्रुद्रः (५३)

वै तिष्यः सोमः पूर्णमासः साक्षादेव ब्रह्मवर्चसमवरुन्धे परिश्रिते याजयति ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै श्वेतायै श्वेतवथ्सायै दुग्धं मथितमाज्यं भवत्याज्यं प्रोक्षणमाज्येन मार्जयन्ते यावदेव ब्रह्मवर्चसं तथ्सर्वङ्करोत्यति ब्रह्मवर्चसङ्क्रियत इत्याहुरीश्वरो दुश्चर्मा भवितोरिति मानवी ऋचौ धाय्ये कुर्याद्यद्वै किं च मनुरवदत्तद्भेषजम् (५४)

भेषजमेवास्मै करोति यदि बिभीयाद्दुश्चर्मा भविष्यामीति सोमापौष्णं चरुं निर्वपेथ्सौम्यो वै देवतया पुरुषः पौष्णाः पशवः स्वयैवास्मै देवतया पशुभिस्त्वचङ्करोति न दुश्चर्मा

भवति सोमारौद्रं चरुं निर्वपेत्प्रजाकामः सोमो वै रेतोधा अग्निः प्रजानां प्रजनयिता सोम एवास्मै रेतो दधात्यग्निः प्रजां प्रजनयति विन्दते (५५)

प्रजाꣳ सोमारौद्रं चरुं निर्वपेदभिचरन्थ्सोम्यो वै देवतया पुरुष एष रुद्रो यदग्निः स्वाया एवैनं देवतायै निष्क्रीय रुद्रायापि दधाति ताजगार्तिमार्च्छति सोमारौद्रं चरुं निर्वपेज्ज्योगामयावी सोमं वा एतस्य रसो गच्छत्यग्निꣳ शरीरं यस्य ज्योगामयति सोमादेवास्य रसन्निष्क्रीणात्यग्नेः शरीरमुत यदि (५६)

इतासुर्भवति जीवत्येव सोमारुद्रयोर्वा एतङ्गसितꣳ होता निष्खिदति स ईश्वर आर्तिमार्तोरनड्वान् होत्रा देयो वह्निर्वा अनड्वान् वह्निर्होता वह्निनैव वह्निमात्मानꣳ स्पृणोति सोमारौद्रं चरुं निर्वपेद्यः कामयेत स्वेऽस्मा आयतने भ्रातृव्यं जनयेयमिति वेदि परिगृह्यार्द्धमुद्धन्यादर्द्धन्नार्द्धं बर्हिषः स्तृणीयादर्द्धं नार्द्धमिध्मस्याभ्यादध्यादर्द्धं न स्व एवास्मा आयतने भ्रातृव्यं जनयति॥ (५७)

रुद्रो भेषजं विन्दते यदि स्तृणीयादर्द्धन्द्वादश च।10।॥ [१०]

ऐन्द्रमेकादशकपालन्निर्वपेन्मारुतꣳ सप्तकपालङ्ग्रामकाम इन्द्रश्चैव मरुतश्च स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवास्मै सजातान्प्रयच्छन्ति ग्राम्येव भवत्याहवनीय ऐन्द्रमधिश्रयति गार्हपत्ये मारुतं पापवस्यसस्य विधृत्यै सप्तकपालो मारुतो भवति सप्तगणा वै मरुतो गणश एवास्मै सजातानवरुन्धेऽनूच्यमान आसादयति विशमेव (५८)

अस्मा अनुवर्त्मानङ्करोत्येतामेव निर्वपेद्यः कामयेत क्षत्राय च विशे च समदन्दध्यामित्यैन्द्रस्यावद्यन्ब्रूयादिन्द्रायानु ब्रूहीत्याश्राव्य ब्रूयान्मरुतो यजेति मारुतस्यावद्यन्ब्रूयान्मरुद्भ्योऽनुब्रूहीत्याश्राव्य ब्रूयादिन्द्रं यजेति स्व एवैभ्यो भागधेये समदन्दधाति वितृꣳहाणास्तिष्ठन्त्येतामेव (५९)

निर्वपेद्यः कामयेत कल्पेरन्निति यथादेवतमवदाय यथादेवतं यजेद्भागधेयेनैवैनान् यथायथङ्कल्पयति कल्पन्त एवैन्द्रमेकादशकपालन्निर्वपेद्विश्वेदेवन्द्वादशकपालङ्ग्रामकाम इन्द्रश्चैव विश्वाꣳश्च देवान्थस्वेन भागधेयेनोप धावति त एवास्मै सजातान्प्रयच्छन्ति ग्राम्येव भवत्यैन्द्रस्यावदाय

वैश्वदेवस्यावद्येदथेन्द्रस्य (६०)

उपरिष्टादिन्द्रियेणैवास्मा उभयतः सजातान्परिगृह्णात्युपाधाय वासो दक्षिणा सजातानामुपहित्यै पृश्न्यै दुग्धे प्रैयङ्गवं चरुं निर्वपेन्मरुद्भ्यो ग्रामकामः पृश्न्यै वै पयसो मरुतो जाताः पृश्न्यै प्रियङ्गवो मारुताः खलु वै देवतया सजाता मरुत एव स्वेन भागधेयेनोपधावति त एवास्मै सजातान्प्रयच्छन्ति ग्राम्येव भवति प्रियवती याज्यानुवाक्ये (६१)

भवतः प्रियमेवैनꣳ समानानाङ्करोति द्विपदा पुरोनुवाक्या भवति द्विपद एवावरुन्धे चतुष्पदा याज्या चतुष्पद एव पशूनवरुन्धे देवासुराः सं यत्ता आसन्ते देवा मिथो विप्रिया आसन्ते ऽन्योन्यस्मै ज्यैष्ठ्यायातिष्ठमानाश्चतुर्धा व्यक्रामन्नग्निर्वसुभिः सोमो रुद्रैरिन्द्रो मरुद्भिर्वरुण आदित्यैः स इन्द्रः प्रजापतिमुपाधावत्तम् (६२)

एतया संज्ञान्याऽयाजयदग्नये वसुमते पुरोडाशमष्टाकपालन्नि रुद्रवते चरुमिन्द्राय मरुत्वते पुरोडाशमेकादशकपालं वरुणायाऽऽदित्यवते चरुन्ततो वा इन्द्रं देवा ज्यैष्ठ्यायाभि समजानत यः समानैर्मिथो विप्रियः स्यात्तमेतया संज्ञान्या

याजयेद॒ग्नये॒ वसु॑मते पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पाल॒न्निर्व॑पे॒थ्सोमा॑य रु॒द्रव॑ते च॒रुमिन्द्रा॑य म॒रुत्व॑ते पुरो॒डाश॒मेका॑दशकपालं॒ वरु॑णायाऽऽदि॒त्यव॑ते च॒रुमिन्द्र॑मे॒वैनं॑ भू॒तञ्ज्यैष्ठ्या॑य समा॒ना अ॒भिसञ्जा॑नते॒ वसि॑ष्ठः समा॒नानां॑ भवति॥ (६३)

विश॑मे॒व ति॑ष्ठन्त्ये॒तामे॒वाथै॒न्द्रस्य॑ याज्यानुवा॒क्ये॑ तं वरु॑णाय॒ चतु॑र्दश च।11।॥—[११]

हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ आपो॑ ह॒ यत्प्रजा॑पते। स वे॑द पु॒त्रः पि॒तर॒ꣳ स मा॒तर॒ꣳ स सू॒नुर्भु॑व॒थ्स भु॑व॒त्पुन॑र्मघः। स द्यामौर्णो॑द॒न्तरि॑क्ष॒ꣳ स सुवः॒ स विश्वा॒ भुवो॑ अभव॒थ्स आऽभ॑वत्। उदु॒त्यञ्चि॒त्रम्। सप्र॑त्न॒वन्नवी॑य॒साऽग्ने॑ द्यु॒म्नेन॑ सं॒ यता॑। बृ॒हत्त॑तन्थ भा॒नुना॑। निकाव्या॑ वे॒धसः॒ शश्व॑तस्क॒र्हस्ते॒ दधा॑नः (६४)

नर्या॑ पु॒रूणि॑। अ॒ग्निर्भु॑वद्रयि॒पती॑ रयी॒णाꣳ स॒त्रा च॑क्रा॒णो अ॒मृता॑नि॒ विश्वा॑। हिर॑ण्यपाणिमू॒तये॑ सवि॒तार॒मुप॑ ह्वये। स चेत्ता॑ दे॒वता॑ प॒दम्। वा॒मम॒द्य स॑वितर्वा॒ममु॒ श्वो दि॒वेदि॑वे वा॒मम॒स्मभ्यꣳ सावीः। वा॒मस्य॒ हि क्षय॑स्य देव॒ भूरे॑र॒या धि॒या वा॑म॒भाजः॑ स्याम। बडि॒त्था पर्व॑तानाङ्खि॒द्रं बि॑भर्षि पृथिवि। प्र या भू॑मि प्रवत्वति म॒ह्ना जि॒नोषि॑ (६५)

म॒हि॒नि॒। स्तोमा॑सस्त्वा विचारिणि॒ प्रति॑ष्टोभन्त्य॒क्तुभिः॑। प्र या वाज॒न्न हेष॑न्तं पे॒रुमस्य॑स्यर्जुनि। ऋ॒दू॒दरे॑ण॒ सख्या॑ सचेय॒ यो मा॒ न रिष्ये॑द्धर्यश्व पी॒तः। अ॒यं यः सोमो॒ न्यधा॑य्य॒स्मे तस्मा॒ इन्द्रं॑ प्र॒तिर॑मेम्यच्छ॑। आपा॑न्तमन्युस्तृ॒पल॑प्रभर्मा॒ धुनिः॒ शिमी॑वा॒ञ्छरु॑माꣳ ऋजी॒षी। सोमो॒ विश्वा॑न्यत॒सा वना॑नि॒ नार्वागिन्द्रं॑ प्रति॒मान॑नि देभुः। प्र (६६)

सु॒वा॒नः सोम॑ ऋत॒युश्चि॑के॒तेन्द्रा॑य॒ ब्रह्म॑ ज॒मद॑ग्निरर्चन्न्। वृषा॑ य॒न्तासि॒ शव॑सस्तु॒रस्या॒न्तर्य॑च्छ गृण॒ते ध॒र्त्रं दृꣳह। स॒बाध॑स्ते॒ मद॑श्च शुष्म॒यं च॒ ब्रह्म॒ नरो॑ ब्रह्म॒कृत॑ः सपर्यन्न्। अ॒र्को वा॒ यत्तु॒रते॒ सोम॑चक्षा॒स्तत्रेदिन्द्रो॑ दधते पृ॒थ्सु तु॒र्याम्। वष॑ट्ते विष्णवा॒स आ कृ॑णोमि॒ तन्मे॑ जुषस्व शिपिविष्ट ह॒व्यम्। (६७)

वर्ध॑न्तु त्वा सुष्टु॒तयो॒ गिरो॑ मे यू॒यं पा॑त स्व॒स्तिभिः॒ सदा॑ नः। प्र तत्ते॑ अ॒द्य शि॑पिविष्ट॒ नामा॒र्यः शꣳसामि व॒युना॑नि वि॒द्वान्। तं त्वा॑ गृणामि त॒वस॒मत॑वीया॒न्क्षय॑न्तम॒स्य रज॑सः परा॒के। किमित्ते॑ विष्णो परि॒चक्ष्यं॑ भू॒त्प्रयद्व॑व॒क्षे शि॑पिवि॒ष्टो अ॑स्मि। मा वर्पो॑ अ॒स्मदप॑गूह ए॒तद्यद॒न्यरू॑पः समि॒थे

ब॒भूथ॑। (६८)

अग्ने॒ दा दा॒शुषे॑ र॒यिं वी॒रव॑न्तं॒ परी॑णसम्। शि॒शी॒हि नः॑ सूनु॒मतः॑। दा नो॑ अग्ने श॒तिनो॒ दाः स॑ह॒स्रिणो॑ दु॒रो न वाज॒ꣳ श्रुत्या॒ अपा॑वृधि। प्राची॒ द्यावा॑पृथि॒वी ब्रह्म॑णा कृधि॒ सुव॒र्ण शु॒क्रमु॒षसो॒ विदि॑द्युतुः। अ॒ग्निर्दा॒ द्रवि॑णं वी॒रपे॑शा अ॒ग्निर्ऋषिं॒ यः स॒हस्रा॑ स॒नोति॑। अ॒ग्निर्दि॒वि ह॒व्यमात॑ताना॒ग्नेर्धामा॑नि॒ विभृ॑ता पुरु॒त्रा। मा (६९)

नो॒ म॒र्द्धी॒रा तू भ॑र। घृ॒तं न पू॒तं त॒नूर॑रे॒पाः शुचि॒ हिर॑ण्यम्। तत्ते॑ रु॒क्मो न रो॑चत स्वधावः। उ॒भे सु॑श्चन्द्र स॒र्पिषो॒ दर्वी॑ श्रीणीष आ॒सनि॑। उ॒तो न॒ उत्पु॑पूर्या उ॒क्थेषु॑ शवसस्पत॒ इषꣳ स्तो॒तृभ्य॒ आ भ॑र। वायो॑ श॒तꣳ हरी॑णां यु॒वस्व॒ पोष्या॑णाम्। उ॒त वा॑ ते सह॒स्रिणो॒ रथ॒ आ या॑तु॒ पाज॑सा। प्र याभिः॑ (७०)

यासि॑ दा॒श्वाꣳस॒मच्छा॑ नि॒युद्भि॑र्वायवि॒ष्टये॑ दुरो॒णे। नि नो॑ र॒यिꣳ सु॒भोज॑सं युवे॒ह नि वी॒रव॒द्गव्य॒मश्वि॑यं च॒ राध॑ः। रे॒वतीर्नः॑ सध॒माद॒ इन्द्रे॑ सन्तु तु॒विवा॑जाः। क्षु॒मन्तो॒ याभि॒र्मदे॑म। रे॒वाꣳ इद्रे॒वतः॑ स्तो॒ता स्यात्त्वाव॑तो म॒घोनः॑। प्रेदु॑ हरिवः श्रु॒तस्य॑॥ (७१)

ज़िनोषि देभुः प्र हव्यं बभूथ मा याभिश्चत्वारिꣳशच्च॥ (१२)॥ [१२]

प्रजापतिस्ताः सृष्टा अग्नये पथिकृतेऽग्नये कामायाग्नयेऽन्नवते वैश्वानरमादित्यं चरुमैन्द्रं चरुमिन्द्रायान्वृजव आग्नावैष्णवमसौ सौमारौद्रमैन्द्रमेकादशकपालꣳ हिरण्यगर्भो द्वादश॥ (१२) प्रजापतिरग्नये कामायाभि सम्भवतो यो विद्विषाणयोरिच्छे सन्नह्येदाग्नावैष्णवमुपरिष्टाद्यासि दाश्वाꣳसमेकसप्ततिः॥ (७१) प्रजापतिः प्रेदु हरिवः श्रुतस्य॥

आदित्येभ्यो देवा वै मृत्योर्देवा वै सत्रमर्यम्णे प्रजापतेस्त्रयस्त्रिꣳशत्प्रजापतिर्देवेभ्योऽन्नाद्यन्देवासुरास्तान्रजनो द्धुवोऽसि यन्नवमग्निं वै प्रजापतिर्वरुणाय या वामिन्द्रावरुणा सप्रल्लवचतुर्दश॥14॥ आदित्येभ्यस्त्वष्टुरस्मै दानकामा एवावरुन्धेऽग्निं वै सप्रल्लवथ्यद्वश्चाशत्॥56॥ आदित्येभ्यः सुवरपो जिगाय॥

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.
GitHub: http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/stotrasamhita
Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/